

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Bizonyos esetekben, hasznos hordva:
Egyes szám ára 4 fillér.

Felolvas szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZEIGNER.

Működési ár vidékre, postán kálve
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám

Debrecen a harmadik egyetem.

Nyilatkozott a kormány a debreceni nagyküldöttség előtt.

Debrecen, okt. 26.

Debrecen város történetében döntő jelentőségű esemény történt: a kormány határozott ígéretet tett a harmadik egyetemnek Debrecenben felállítására érdekében. Egyetemi város lesz tehát a kálvinista Róma, a magyarság ósvárosa.

Egyetemi város lesz és nekünk nem szabad könnyedén átsiklani ezen a korszakalkotó eseményen.

A harmadik egyetemnek Debrecenben való felállítása sokkal fontosabb és sokkal nagyobb dolog, semhogy annak jelentőségét már most előre még csak megközelítőleg is megtudnánk becsülni: bármennyire lelkesedünk is a nagy célért és bármilyen nagy reményeket fűzünk is e célhoz.

«Debreczen megkapta a harmadik egyetemet» — ezzel a jelligével kezdődik meg városunk új korszaka: a nagy-Debreczen álma most már bizvást remélhetjük, hogy testet fog ölteni. Mi rajtunk függ, hogy mennyire fogjuk tudni kihasználni egyetemi város mivoltunkat

Debreczen városának nagy hivatása van a magyar városok között. A hatalmas fejlődés európai várossá tette Budapestet, sajnos, hogy nem nemzeti fővárossá. A kozmopolita Budapest semmiképpen sem képviselheti a tisztá, romlatlan faajmagyarságot. Debreczennek a hivatása, hogy második, nemzeti fővárossá legyen Magyarországnak. A vidéki városok ijeszten el vannak maradva az egész ország szellemi és erkölcsi erejét magába koncentráló fővárostól.

A mai egészségesebb felfogás hadat üzen ennek a tultengésnek. Fejlődjön, haladjon Budapest, de többé ne a vidék rovására. Ugy kell felhasználni a rendelkezésre álló erőket, hogy csak ne gyengítsék egymást. Az, hogy ha a vidék nagyobb városi önálló kulturális és közgazdasági gócpontokká fejlődnek — nem árthat többé Budapestnek.

Egy ilyen hatalmas kulturális gócpontot van hivatva megteremteni a harmadik egyetem Debreczen városában. Városunk közgazdasági

fejlődése bámulatos volt eddig is, csak fokozni fogja ezt az a körülmény, ha Debreczen kulturális szempontokból is vezérszerepet fog játszani Kelet-Magyarországon. Debreczennek hivatása, hogy ismét elfoglalja régi helyét, régi helyét, régi nagy jelentőségét.

Debreczennek, az egyetemi városnak nagy hivatása nem csak ezekben fog összpontosulni a jövőben. Az igazi nemzeti érzés ápolásá, a fajtiszta magyarság tradíciójának a megőrzése mellett a kálvinista Rómára még más kötelességek is várnak. A Debreczenben felállítandó egyetem protestáns jellegű lesz. Az egész magyar kálvinizmus, sőt az egész magyar protestantizmus természetes székhelye lesz Debreczen a maga református egyetemének. Kimondhatatlan jelentőséget fog adni ez a körülmény is ugy a városnak, mint az egyetemnek.

Hosszu, nagy küzdelem folyt a magyar városok között a harmadik egyetemért. A küzdelemben Debreczen lett a győztes. Nagy volt a harc és nehéz. Kemények voltak az ellenfeleink. De egy tanulságot leshűrhetünk a közel multakból. Debreczen városának a vezetősége bámulatos éleslátással, mély politikai taktikával és ügyes harcmodorral vívta meg ezt a nagy harcot. Köszönetet, hálát és elismerést érdemelnek tőlünk tehát mindazok, akik önzetlenül működtek közre a harmadik egyetem Debreczenben való felállításának érdekében.

Csakis ilyen emberek és csakis ilyen működéssel oldhatták meg ezt a nagy kérdést. Nem csakmi tartozunk nekik ezért hálával, hanem a jövő Debreczen is, még fokozottabb mértékben. Hiszen Debreczenben jövőjét alapozza meg a harmadik egyetem. Ne erőtlenedjen el az örömben sem kitarásunk, hanem még nagyobb munkakedvvel, még nagyobb lelkesedéssel haladjunk a célunk — **Nagy-Debreczen** felé!

Nevezetes dátum mindenképpen Debreczen város történetében az október 26-ika. A nagy nap eseményeiől a következőkben számolunk be:

Elindul a deputáció.

Már kora reggel nagy sürgés-forgás volt a városban: kocsik robogtak, lázas sietséggel igyekeztek a deputációban résztvevők az állomáshoz. Hat óra után befutotték a különvonat hatalmas elsőosztályu mozdonyát és összerakták a csupa elsőosztályu kocsikból álló különvonatot. Hét óra után kezdtek megérkezni az állomáshoz a küldöttség tagjai. Egy kicsit korai volt a vonat indulása, látszott a deputáció tagjainak nagy sietségén és az álmos, ki nem aludt szemeken.

Le is késtek egy néhányan a különvonatról, amelynek pontosan be kellett tartani indulási idejét. Így nem várokoztak senkire, hanem a küldöttség, vezetőinek az élén, helyet foglalt a különvonatban. Már-már el akarták a vonatot indítani, de még mindig érkeztek új résztvevők. A debreceni nagy küldöttség, a hozzácsatalkozó vidékiekkel együtt, jóval meghaladja a félezret. A küldöttség tagjai között különben a leglelkesebb hangulat uralkodott. Harsányan megélezzik a vezetőséget, amint gyors egymásutánban érkeznek a pályaudvarra. Pont 7 óra 20 perckor adott jelt Janovich állomásfőnök a különvonat elindulására, amely ezután Budapest felé röpitette a nagyküldöttséget. A monstre küldöttségben résztvettek a következők:

Halóságok, intézetek, testületek.

1. Debreczen szab. kir. város: Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester vezetése alatt: Csóka Sámuel, dr. Vargha Elemér, dr. K. Tóth Mihály, Medgyaszay Miklós tanácsnokok, dr. Magoss György főügyész, dr. Tüdös Kálmán főorvos, Roncsik Lajos árvaszkei elnök, Kondor Kálmán főszámvevő helyettes, Szabó Elek polgármesteri titkár.

2. Tiszántuli kerület ref. egyház küldöttsége: dr. Baltazár Dezső püspök és gróf Degefeld József főgondnok vezetése alatt.

3. Debreczeni ref. egyház: Dicsőfi József lelkész vezetése mellett.

4. Ág. ev. egyház: Materny Lajos főesperes, Mayer János, Kolossa Adam, Töpler Ottó, Handtel Vilmos, dr. Händel Vilmos.

5. Római katolikus egyház: Gróh Ferenc prépost-kanonok, Unger Gusztáv kuriai bíró,

Pénzt takarít meg!

Külön mérték osztály!

ha férfi-, fiu- és gyermekruha szükségletét **szabó MIKLÓS** cégnél **Piacz-u. 61. sz.** a Szent-Anna-utcával szemben szerzi be, ahol **téli kabátok és öltönyök már 20 koronától** kezdve kaphatók. Nagy raktár mindennemű férfi-, fiu- és gyermek ruházati cikkekben. **Külön gyerek-ruha osztály!**

Lestyán Adorján udvari tanácsos, Szent-Királyi Tivadar, Mihailovits Jenő, dr. Csathó Sándor.

6. Görög katolikus egyház: Papp János esperes, Kerekes Géza.

7. Debreczeni izraelita hitközség: Krausz Vilmos főrabbi, Rosinger Lajos elnök, Fenyő Sándor, Burger D. József, ifj. Schwartz Vilmos, Hochfelder Jakab, dr. Szöllős Dezső, dr. Fejér Ferenc, Fischler Adolf, Hirschfeld Armin.

8. Orth. izr. hitközség: Klein Ignác, Gyémánt Salamon, Frenkel Jenő, Weinstein Jakab, Klein Márton.

10. Ref. főgimnázium: Karay Sándor igazgató, dr. Petzkó Ernő, Török Péter, Jakuts István tanárok.

11. Ref. tanítóképző intézet: Nagy József igazgató, Kovács István, P. Nagy Zoltán tanárok.

12. Ref. felsőbb leányiskola: dr. Matolcsy László.

13. Kegyesrendi ház és főgimnázium: dr. Lóky Béla házfőnök, igazgató.

14. Allami főreáliskola: Fazekas Sándor főigazgató, dr. Horvay Róbert, Nádasdy Alajos, dr. Kardos Albert.

15. Siketnémák intézete: Gácsér József igazgató.

16. Kereskedelmi tanintézet: Fábián Lajos-Mór igazgató.

17. M. kir. Gazdasági Akadémia: Ormándy János, Besskó József, tanár.

18. Akadémiai Ifjuság: Roncsik Jenő, Ozsváth Pál joghallgatók, Bányai János, Kolozsvári Kiss László teológusok, Janó István bölcsész hallgató.

19. Orvos-Gyógyszerész Egyesület: Dr. Kenézy Gyula udvari tanácsos, dr. Csikos Sándor.

20. Kir. ítélő tábla: Unger Gusztáv kuriai bíró, Budaházy Zoltán táblabíró.

21. Kereskedelmi és Iparkamara: Szent-Királyi Tivadar elnök, Debreczeni Lajos, Szávay Gyula, Nagy Béla, Rosenthal Ferenc, Fehér József, Leitner Armin, Rozner Soma, Félegyházy János, Trigárszky Emil.

22. Csokonai Kör: Dr. Tüdös János, dr. Kenézy Gyula, Szávay Gyula, dr. Kőrösi Kálmán, dr. Kovács Gábor, dr. Kardos Albert.

23. Kereskedő-Társulat: Fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsos, elnök, Bárdos Géza titkár, Kovács Mihály.

24. MAV. Üzletvezetőség: Uhlarik Béla üzletvezető, Erdős Frigyes, Mester István, Gáll Sándor, Rédl Szigfrid, Szentandrassy Árpád, Pető Aladár, Nyiri Sándor.

25. Jogász és Tisztviselői Kör: Szilágyi Imre elnök, Rézler Ervin, dr. Csathó Sándor.

26. Ügyvédi kamara: Márk Endre adv. tan., elnök, Szilágyi Imre, dr. Kőrösi Kálmán, dr.

27. Debreczeni szintársulat: Zilahy Gyula, igazgató, Kassay Károly rendező.

29. Közjegyzői kamara: Lestyán Adorján adv. tanácsos.

30. Kereskedelmi Csarnok: Kernhoffer József elnök, kir. tanácsos, Szöllős Rezső, Veszteg Zsigmond, Kelen Jenő, dr. Kardos Samu, Pongrácz Gyula, Molnár Ernő, Wiener Adolf, Váradi Ignác, dr. Grausz Márton, Sinszki János, ifj. Wiedner Sámuel, Hartstein Nándor, Rosinger Lajos, Goldberger Adolf, Békés Lajos, dr. Jakobovics József, Horváth Gusztáv, Ernst Vilmos, Rózsa Géza, Hirschfeld Armin, Boros József, Mandel Lipót, Németh Dezső.

31. Debreczeni Első Takarékpénztár: Idős Kardos László, dr. Tüdös János.

32. Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank: Sesztina Jenő, Csanak József, Kerekes Géza, dr. Petzkó Ernő tanár.

33. Alföldi Takarékpénztár: Gróf Degenfeld József, Márk Endre adv. tanácsos, Handtel Vilmos, dr. Kemény Viktor.

34. Tiszavizéki Mezőgazdák Szövetkezte: Mandel Jenő igazgató.

35. Ipar-testület és Iparoskör: Dávidházy Kálmán, Biczó Gyula, Horváth János, Varjassy Imre, Csapós János, Májer Ferencz, Báthori Sándor, Urbanovits Miksa, dr. Tóth János, Schwartz Armin, Gitris József, Losonczy János, Riesz Henrik, Balogh Elemér, Zelinger Ede, Éva Péter, Bán László, Dihe János, Krausz Kálmán, Bélyei József.

36. Altaános Forgalmi Bank: Dr. Berger AAndor, dr. Hegedűs Jenő, Ungár Jenő.

37. Köcsönös Segélyző Egylet: Dr. Szántó Sámuel.

38. Polgári Kör: Dr. Nagy Gábor, Dávid Mihály, Nagy Gyula, Vértesi István, Biczó Gyula, Horváth János, Debreczeni Agrárbank Szövetkezet: Kovács László igazgató, Losonczy János.

39. Debreczeni Zeneke: Dr. Kenézy Gyula, kir. udvari tanácsos, dr. Szenes Zsigmond.

40. Debreczeni Zenekedvelők Köre: dr. Spitz Lipót.

41. Debreczeni ref. főiskola Akadémia Igazgatója: Dr. Balogh Ferencz, Csiky Lajos, dr. Ferenczy Gyula, dr. Händel Vilmos, dr. Kovács Sándor, dr. Kun Béla, dr. Kovács Gábor, dr. Tóth Lajos, dr. Tóth Károly, dr. Papp Károly, Pápay

József, dr. Darkó Jenő, dr. Lencz Géza, dr. Tegze Gyula, dr. Mitrovics Gyula.

Egyes jelentkezők.

Pavlovits Károly műépítész, dr. Bruckner Ernő orvos, Rásó Gyula kir. tanácsos, nyug. alispán, dr. Nyiri Ernő, tb. főügyész, Molnár Albert, dr. Freund Jenő városi tb. főügyész, dr. Burger Péter orvos, dr. Széll Kálmán orvos, Széll József földbirtokos, Kertész Imre földbirtokos, Geréby Pál városi törvényhatósági bizottsági tag és földbirtokos, Erdődi Lajos építész, Rickl Antal földbirtokos, városi bizottsági tag, dr. Sz. Nagy Kálmán orvos, Szentesi János földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, Németh András vendéglős, törvényhatósági bizottsági tag, Németh Sándor, Németh Aladár, Kovács Nándor gyógyszerész, Pálffy Gábor törvényhatósági bizottsági tag, Weszprémy Zoltán nyugalmazott főispán, Eklé József törvényhatósági bizottsági tag, Public Ernő törvényhatósági bizottsági tag, dr. Polgár Dániel ügyvéd, Léhmán László vállalkozó, K. Tóth Kálmán ref. lelkész, Nagy Gyula ref. felsőbb leányiskola igazgató, dr. Weisz József ügyvéd, dr. Olchváry László ügyvéd, dr. Szikszói Szabó László tiszteletbeli főügyész, Vértessy István téglagyáros, Sesztina Jenő nagykereskedő, dr. Ujfalussy József kir. tanácsos, orvos, id. Zöld János, ifj. Jóna János, Molnár Albert, Györfly István, Polgári József, Kontsek Géza nagykereskedő, Baruch Arthur, Kecskés István, Polgári Márton, Grósz Nagy Ferencz, gyógyszerész, Jánosi Zoltán református lelkész.

A vidék.

Hajdúvármegye: Kovács Gyula alispán és Pákozdy Sándor főjegyző vezetése alatt: 30 tag.

Máramarosmegye: Szigeti Zoltán huszti ref. lelkész, dr. Hamvay Lajos megyei tb. főügyész.

Ugocsa vármegye: Szentpály Miklós alispán, dr. Volenszky Kálmán bizottsági tag, Ráthonyi Akos bizottsági tag, Sváby Sándor bizottsági tag, dr. Morvay Zsigmond bizottsági tagok.

Heves vármegye: Malatinszky György, gr. Keglevich Gyula, Maczky Emil országgyűlési képviselők.

Szabolcsmegye: Gróf Vay Tibor főispán, Mikecz Dezső alispán, Liptay Béla, dr. Horváth József, dr. Meskó László nyug. államtitkár, Görömbey Péter ref. esperes, Leffler Sámuel, Geduly Henrik ág. ev. püspök, dr. Vadász Lipót,

Nem!

Írta: ifjabb Jeszenszky Sándor.

Vegre egyedül maradtak. A mama kiment. Zareczky ur szinte megjedte a rég várt alkalmat, hogy négy szemkőzt beszélhet imádját. Egy mély lélegzettel rendbe hozta erősen dobogó szívét, megigazította kezelőjét és odaült Aranka mellé az ablakhoz. Aranka himzseje fölé hajolt és Zareczky ur megrészegült, mikor Aranka hajlékony fehér nyakára nézett. Megint elment a bátorsága, megint nem mert beszélni.

Hajlott az őszi nap s besütött az ablakon. Az ablaktáblák árnyképe torzítva látszott a szuette barna padlón. Zareczky ur ezeket számolgatta, majd az ablakra nézett és ott számolta össze az ablaktáblákat. Megnyugodva állapította meg, hogy az ablaktáblák száma a valóságban és az árnyékon egyező. Epp a szöveg mintáinak szimmetriáját kezdte el tanulmányozni, mikor Aranka felnézett a himzéséből. Zareczky ur elszégyenkezett és erősen kezdte biztatni önmagát.

Utóvégre a valómáson is keresztül kell esni. Annyian vallottak már szerelmet ezen a világon, miért ne tudjak én is? Két hónap óta járok ide fel, szívesen fogadnak, szinte kötelesség már nyilatkozni, azután meg elémbe talál vágni az a hülye Kovács.

Ennyi érv végre elég erőt adott Zareczky urnak, hogy ünnepélyes hangon amaz örömeinek adjon kifejezést, hogy Arankával egyedül maradhatott.

Aranka nem nézett fel a himzésről.

Ez újabb erőt adott arra, hogy a négy szemkőzt való beszélgetés lehetőségén érzett örömet hangoztassa.

Aranka még jobban belemélyedt a himzés érdekfeszítő nagy feladataiba, ellenben a füle hegye is piros volt. Zareczky urról szinte felesleges megjegyezni, hogy valósággal lila volt már a fejebője is, annyira elpirult.

Zareczky ezután egy jól alkalmazott szónoki fordulattal kifejtette, hogy őt ez az egyedüllet s a két hónapi együttlét egy kérdés és egy kérdés megtételére hatalmazza fel.

Aranka felemelte a fejét, de mielőtt még Zareczkyre nézett volna, újból a himzés fölé hajolt.

— Szeretném tudni, — folytatta Zareczky, — hogy jó szíved van-e maga irányomban?

Eredetileg azt akarta Zareczky kérdezni, hogy — szereti-e, de az utolsó percében ezt a kérdést későbbre halasztotta. Nagynehezen Arankából is ki lehetett venni annyit, hogy semmi kifogása nincs Zareczky ur ellen.

Zareczky ettől lóra kapott, megpödrötte kis bajuszát, két kezét két combjára támasztva, sokkal önzetesebb hangon, mint előbb, megkérdezte Arankát, hogy vajon szereti-e?

Aranka igen nagy zavarba jött. S mentől jobban pirult, annál könnyebben kapta vissza lélekjelenlétét Zareczky.

Aranka hosszú szünet után csak annyit felelt, hogy nem tudja.

Első pillanatra Zareczky meghökken, majd azzal, hogy mindéggyik nő így beszél, megvisszavágta magát és áttért a főkérdésre.

— Kedves Aranka, akar-e a feleségem lenni?

Kinos csend után Aranka megköszönte Zareczky megtisztelő ajánlatát.

Zareczky ur ideges lett.

— Kedves Aranka, akar-e a feleségem lenni? — erőszakoskodott ismételve a kérdést.

Aranka egy ideig kertelt, de mikor látta, hogy nem lehet már kibujni, Kovács urnak az asztalon levő fényképe felé küldve egy pillantást, azt mondta, hogy nem.

Nem!

Minttha villám sújtotta volna Zareczky urat, mintha egy világmozgató erő kidobta volna a naprendszerből, amelyben oly kényelmesen foglalta el helyét, s most a világűr végtelenségében kóvályogna, olyan hatással volt Zareczky urra ez a nem.

Három betű, egyike a legrövidebb szavaknak s mégis olyan óriási jelentősége van. Ő egyedül mindig annyit jelent, mint az a rengeteg sok szó együtt, amelyet vele szembe állítunk. A tagadás szelleme bujt e kis szóba s meghusit mindent, ami előtte van. A szavak tengerében olyan, mint egy szirt, amelyiknél minden hajó elszerecséltlenedik s előtte az élet legborzalmasabb tragédiái játszódhatnak le.

Ezt mostanáig nem tudta Zareczky ur, az ő csekélységét ez a hatalmas Nem harminc évig nem vette észre. S most is, ha nem erőszakoskodott és legénykedett volna Zareczky ur, hanem félnék maradt volna, amint az hozzá illt, talán élete végeig nem kellett volna megtduni az ő kis rendezett polgári elméjének, hogy ki és mi az a Nem.

Zareczky ur felpattant a székről és a homlokához kapott. A szoba forgott vele és olyan gyorsan, hogy nem látszott valószínűnek, hogy az ajtót eléri, ha egyenesen közeledik feléje. — Ezért Zareczky ur a forgással ellenkező irányban haladva, a fal mellett igyekezett megközelíteni az ajtót. Ez sikerült is. Amikor künn volt, elkezdett szaladni, végig a folyosón, le a jó öreg meszelt csigalépcsőn, le az utcára. Még a kalapját is fennhagyta. A sarkon a fűszeres előtt

dr. Mezőssy Béla nyug. államtitkár, Papp Zoltán, Sipos Béla, Májerszky Béla, Vass Mihály, Petrovics Gyula.

Szatmár város: Dr. Vajay Károly kir. tanácsos, polgármester, Tankóczy Gyula főkapitány, dr. Lénárd István tanácsos, dr. Papp Zoltán tanácsjegyző, Körösmezey Antal főjegyző, Kertészffy Gábor pénztárnok, dr. Farkas Antal ügyvéd, Horváth Bertalan földbirtokos, Jeney György nyug. táblabíró, Gönczy Antal görög kath. esperes, Kátray Lajos főgimnáziumi tanár, Pethő György jószágigazgató, dr. Barabás Ferencz bankigazgató, Jankovich János nyug. igazgató, Biky Károly ref. esperes, dr. Tanódy Márton orvos, Kótay Lajos igazgató, Bölönyi László iparos, Roóz Samu kereskedő, Asztalos József birtokos, Steinberger Eliás kereskedő, Neuschlotz Dezső bérlő, dr. Kovács István ref. lelkész, kész, dr. Benedek János ügyvéd, Klein Vilmos bankigazgató.

Szolnok: Kereskedelmi társulat. Kisvárdai: Kereskedelmi Kör. Törökszentmiklós: Kereskedelmi Kör. Karcag: Ipartestület. Törökszentmiklós: Ipartestület.

Nyiregyháza város: Májerszky Béla polgármester, Trak Géza tanácsnok.

Hódmezővásárhely: Dr. Kun Béla orsz. gy. képviselő.

Alsószabolcs—hajduvidéki ref. egyházmege: 8—10 tag.

Hajdumegyei Takarékpénztár Hajduszoszló: Körner Béla igazg. tag.

A deputáció a fővárosban.

A különvonat, amely a debreceni deputációt vitte 12 óra után érkezett meg a fővárosba. A nyugati pályaudvarról gyalog ment be a csaknem félezer tagot számláló impozáns küldöttség az országházhhoz, ahol a kupolateremben történt a fogadtatás déli egy órakor.

A kupolateremben, ahol mintegy ezerkét-száz ember jelent meg, a következő képviselők csatlakoztak a küldöttséghez: Tüdös János, Bakonyi Samu, dr. Láng Lajos, Antal Géza, Abrahám Dezső, Barabás Béla, Batthyány Pál gróf, Batthyány Tivadar gróf, Beck Lajos, Benedek János, Beöthy Pál, Bethlen József gróf, Bethlen Pál gróf, Bikády Antal, Bosnyák Géza, Bölönyi József, Cziskan János, Egyri Béla, Eitner Zsigmond, Faragó Antal, Fekete Márton, Földes Béla, Förster Aurél, Füss Nándor, Hegedüs Kálmán, Helmezy József, Herczegh Sándor,

Héderváry Lehel, Györfly Gyula, Tauscher Béla, Holl Lajos, Horváth Gyula, Horváth Mihály, Ilosvay Lajos, Jaczkó Pál, Jákóy Géza, Jeszenszky Ferenc, Jónás Ödön, Justh János, Karácsony Lajos, Kállay Ubul, Kelemen Samu, Kiss Ernő, Mádi-Kovács János, Kovács Kálmán, Kun Béla, Lator Sándor, Magyar Károly, Malaiinszky György, Maczky Emil, Mangra Vazul, Mansdorf Géza báró, Máyer Ödön, Mártonffy Márton, Mándy Lajos, Melcer Márton, Meskó László, Mezőssy Béla, Minályi Péter, Miskolczy Imre, Nagy József, Nagy Sándor, Neugeboren Emil, Nyegre László, Papp Zoltán, Pál Alfréd, Pirkner János, Preszly Elemér, Rákosi Viktor, Ráth Endre, Sümei Vilmos, Schöpkéz Sándor, Szabó István (nagyatádi), Szentiványi Gyula, Telegdy József, Szalkay Sándor, Tisza István gróf, Tóth János, Vadász Lipót, Vargha Gábor, Várady Gyula, Vertán Etele, Verner Gyula, Várady Zsigmond, és Várady Gyula.

Kovács József polgármester

terjesztette elő Debrecen kérelmét. Az alföld legnagyobb városa, az iskolák városa — ugymond — jön Nagyméltóságod színe elé, hogy tolmácsolja a városnak és a vele együtt érző többi városoknak és megyéknek azt a jogos kívánságát, hogy a harmadik egyetemet Debrecenben állítsák fel.

Országos közóhaj, hogy a harmadik egyetem dolgában a javaslat minél előbb benyújtassék és ez Debrecenre nézve kedvező legyen. Hogy a harmadik egyetemre szükség van, — nem kell fejtegetni. A református egyház és maga Debrecen nagy anyagi áldozattal járult az egyetemhez. Két körülmény báillent Debrecen javára a mérleget, egyik az, hogy azon a vidéken, ahol a vasuti összeköttetés és más dolgok miatt az egyetemhez való járulás nagyon nehéz, egy egész hatalmas területen, amely így ki van zárva a tudományjal való közvetlen érintkezésből, okvetlenül szükség van a tudományoknak ily székházára. Másik körülmény, hogy Debrecenben voltaképp megvan az egyetem, a jogi—filozófiai fakultás állanak s az orvosit is ki lehet egészíteni a mintaszerű kórházak segítségével. Végül kéri az ügy gyors elintézését és átnyújtja a memorandumot.

Lassan kiürült a sétatér, késő este lett, Zareczky is feleszmélt, végigsimította hozlokát, egy nagyot sóhajtott s eszébe jutott újra Aranka és minden, ami történt.

Hazament. Mint a leforrázott kutya a fal mellett, surrant fel a lépcsőn. Szégyellte magát a falak előtt is, ezek látták elmenni tele önérettel, bizakodással. Végre beért a szobájába, meggyújtotta a gyertyát, és körülnézett, minden a régi.

— Hát itt semmi és senki nem tud arról, ami történt? — kérdezte magában.

— Soha még ilyen feleletet nem kaptam. Az iskolás évek baj nélkül elmúltak. Szerencsém volt, hivatalt is kaptam. A főnök ur meg volt elégedve velem, rendesen mentem előre. És most, mikor már azt hittem, hogy minden rendben fog menni, akkor éppen Aranka állít meg! Mi történt volna, ha azt mondta volna, hogy: igen. Erre a feltevésre Zareczky szíve nagyot kezdett dobogni, lélegzete elállt, s kénytelen volt konstatálni, hogy az igen-nel szemben épp annyira készületlen lett volna, mint a nem-mel szemben volt.

Érezte, hogy éppen úgy kalap nélkül szaladt volna le az utcára s éppen úgy álmatlanul hánykódnék ágyában, mint most. Gombolyagba összehúzódva, szívére szorított ököllel pislogott az ágyban Zareczky. A nagy megrázkódás erősen megviselte. Gépiesen ismételte:

— Nem, nem, igen, nem.

Lassan elszundikált, majd felriadt s mielőtt egészen elaludt, már nem tudta biztosan, hogy mit mondott Aranka: nem-e, vagy igent, csak azt érezte még álmában is, hogy valami igen nagy dolog történt.

Zichy János gróf

kultuszminiszter a következő választ adta:

Az a páratlan érdeklődés, mellyel Debrecen város és közönsége a létesítendő egyetem iránt viseltetett arra készített kezdettől fogva a kormányt, hogy különös figyelemmel legyen e kérdések tárgyalásánál azon körülményre, hogy Debrecen városa első sorban legyen figyelembe veendő. (Éljenzés és taps.)

Sokáig tanulmányoztuk a kérdést, mert rendkívül fontos és közérdekű, mert nagy nemzeti szempontok fűződnek hozzá. Ezeket kellett első sorban tekintetbe vennünk és mindig is ezekre a nemzeti szempontokra leszünk figyelemmel. Ma már abban a stádiumban áll a kérdés, hogy az összes körülmények tekintetbevételével már körvonalozhatjuk az egyetem felállításának egymásutánját, sőt abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy kijelentést tehetnék arra nézve, hogy a létesítendő egyetem sorában Debrecen az első. (Viharos éljenzés.)

A legrövidebb idő múlva be fogom nyújtani a törvényjavaslatot, mely a létesítendő vidéki egyetem sorozatát meg fogja nyitni. Mielőtt kijelentem, hogy az első közt első lesz Debrecen, szerencsekívánatomat fejezem ki. — Azon reménynek adok kifejezést, hogy az a lelkesedés és anyagi töke, melyet e város és közönsége lefektetne ke nagy eszme megvalósításába, biztosan meg fogja hozni kamatait. — Szívem egész melegével kívánom, hogy a kulturális élet terén fejlődjön és virágozzon Debrecen belathatatlan időkig! Isten éltesse önöket! (Éljenzés és taps.)

Gróf Khuen-Héderváry

miniszterelnök elé járult ezután a küldöttség, aki Kovács József polgármester beszédére így válaszolt:

Nagy örömmel jelentem meg az önök körében, hogy válaszoljak hozzám intézett kérésükre. Mióta az országban és a kormányban megérett az eszme, hogy több egyetem állítsák fel és viszonyaink megengedik, hogy ezen gondolatl foglalkozzunk és a tudományunk új helyet teremtsünk az ifjuságnak alkalmat arra, hogy ott megszerezze az élethez szükséges fegyvereket. Ugyanakkor volt Debrecen városa egyike azoknak az első sorokban, akik kérték az egyik egyetemnek ott való felállítását. Ugy Debrecen városnak, mint a körülfekvő megyéknek és városoknak e tekintetben óhajuk nem bizonyít egyebet, mint azt, hogy a tudomány iránti hajlam, mely ott hajlékot talál, már régóta gyökeret vert és így teljes egyetem felállítása által akarnak az ottani szükségleteknek megfelelni, hogy az ifjuság kikerülve ott az egyetemről az arra készülttségnek egy újabb forrását merítse. Debrecen városa elől járt abban is, hogy nagy áldozatkészséget tanúsított.

Mi több egyetemet akarunk felállítani az országban, de mind egyszerre nem történhetik meg, mert tekintetbe kell venni az ország pénzügyi viszonyait. Annyit mondhatok, hogy mielőtt reményem, legközelebbi javaslatomat benyújthatni a törvényhozásnak, Debrecen a legelső sorban lesz.

Több egyetemet szándékozik létesíteni a kormány és én csak azt kívánom, hogy ez a felkészültség, az a nagy érdeklődés, mely ezen kérdés körül buzog Debrecen városa és körül fekvő vidékén megteremtse a gyümölcsöt, melyet vár önöktől az egész haza, hogy önök közül lelkes, hazafias fiatalok kerüljen ki és hogy a hazának dicsőséget hozzanak! (Éljenzés és taps.)

Az éljenzés csillapultáival a miniszterelnök

megált. Kezét a szívére tette, amely úgy zakatolt, hogy Zareczky vékony kis oldalbordái majd kitörttek.

Egy kis szolgáló zavarta meg. A kalapját hozta. Szótlanul fogta a kalapját s a fejére vágta, persze fordítva. Megköszönni nem tudta, mert ha megszólalt volna, elsírta volna magát, annyira fojtogatta a torkát valami.

Megindult az egyik utcán. Eleinte nem látott semmit, de mikor két könnyű kigördült szeméből látta, hogy a hivatala előtt megy el. Milyen kicsi volt előtte ebben a pillanatban a főnöke s az egész adóhivatal. Érezte, hogy sokkal nagyobb uralmú állott most szemben.

Nagynehezen összeszedte gondolatait. Azt mondta, hogy nem. Hogy nem akar a feleségem lenni. Én azt hittem, hogy akar, úgy viselkedett. Vagy talán én nem jól figyeltem meg? Nem. Az a Kovács, bizonyosan az a Kovács.

Kiért a sétatérre. A lámpákat meggyújtották, tolongott a sétáló tömege. Szédülten állott meg s nekitámaszkodott egy kerítésnek. Vidám beszélgetés hangzott innen is, onnan is. Kimondhatatlan irigységgel nézte. Tegnap még milyen jó volt, vele sétáltam én is, itt, és ma?

Majd hallgatta, hogy miről beszélnek az elmenők. Ha fiatalembert látott egy leánnyal boldogan sétálni, kíváncsian nézett utána, vajjon ennek mikor fogják mondani, hogy nem.

Eleinte csodálkozott, hogy minden úgy van, mint máskor s kerülte az emberek tekintetét, félt, hogy meglátják rajta azt, ami vele történt. Később megfedkezett önmagáról és megmerevedts zemmel nézett maga elé. Előtte hullámozott a tömeg s szemében csak színes tarkaságnak látszott. Nem gondolt semmire s úgy érezte, hogy a vállára mázsás suly nehezedik.

hosszabb beszélgetést folytatott Kovács József polgármesterrel, melyben később résztvettek Baltazár püspök, Degenfeld József gróf, Tisza István gróf és a három debreczeni képviselő.

Miután a miniszterelnök Láng Lajos kíséretében elhagyta a kupolatermet, a debreczeniek kisebb csoportokra oszolva beszélgettek a képviselőkkel: mindenki biztosra veszi, hogy a harmadik egyetem Debreczené lesz s mindenfelől gratulálnak a debreczeni küldöttség tagjainak.

Érdekes epizódja a debreczeni küldöttség dolgának, hogy amikor Tisza István, Degenfeld József és Baltazár Dezső Khuen-Héderváryval beszélgettek a kupolateremben — Baltazár Dezső megkérdezte a miniszterelnöktől:

— Aztán, kegyelmes uram, az Önök mai kijelentései valóban azt fejezik-e ki, hogy Debreczen kapja meg legelőször az egyetemet?

Erre a miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Többet mondtam, mint amennyit szabad lett volna mondanom. Azonban újlag kijelenthetem, hogy a kormány álláspontja az, hogy Debreczen kapja meg az első egyetemet.

Láng Lajos országgyűlési képviselő a kormány kijelentései után odament Kovács József polgármesterhez, kezét fogott vele és a következőket mondta:

— Együtt örvendezünk a debreczeni egyetemnek, hiszen re néphetjük, hogy amit a kormány ígért, azt be fogja tartani!

Gróf Tisza Istvánnak

és Balogh Jenő államtitkárnak köszönetet mondott a debreczeni küldöttség azért, amit a debreczeni egyetemért tettek.

Kovács József, Márk Endre, K. Tóth Mihály és még többen Balogh Jenő államtitkárt keresték fel aki, nagy és buzgó munkálkodást fejtett ki érdekünkben. A küldöttség meleg hangon mondott köszönetet Balogh Jenőnek az önzetlen működéséért.

Gróf Degenfeld József pedig Tisza Istvánt kereste fel, akinek a keze már régóta kedvezően ellensúlyozza a debreczeni egyetem ellenségeinek a törekvéseit.

Tisza István és Degenfeld József hosszan és bizalmasan tárgyalták meg az egyetem dolgait, végezetül pedig Degenfeld gróf meghatottan köszönte meg a Tisza István pártfogását és eddigi jóakarátát.

A bankett.

A küldöttség elszéledt tagjai hét óra után a Continentalban gyűltek össze 600 terítéses bankettre, amelyen részt vettek a nagyküldöttség tagjai, számos képviselő és sokan a Budapestben tartózkodó debreczeniek közül.

A nagyküldöttség tagjai már a mai esti vonattal legnagyobb részben hazautaztak, ellenben a vezetés a holnapi napot is Budapestben tölti.

Forman
nátha ellen

(Látása megfélé!) Szencze ára 40 fillér

Simkovits Sándor élő és műkorszorok nagy választékban

műkertésznél

legelőször a Kossuth-uicai virágpiacra és a Széchenyi-kerti telepen kapható. Telefon 502.

A béke kilátásai.

A képviselőház ülése.

A bán marasztásának királyi kézírata, a mely ma jelent meg a hivatalos lapban, érthető felháborodást keltett a képviselőház folyosóján. Az ellenzéki képviselők a koronának példátlan lealacsonyítását látják teljes joggal ebben a politikában, amelyet hiába karnak szépíteni azáltal, hogy ma publikálnák azt a felirati tervezetet, amelyet a horvát-szerb koalíció akart tavaly a horvát tartománygyűlés elé terjeszteni. Mert ez a felirati tervezet semmiben sem különbözik Tomasich közjogi teriájától s így nem lehet a bán a magyar állameszme védelmezőjéül feltüntetni. Tomasich csak a maga kisded jövedelmeit tudja megvédelmezni.

A béke kilátásai állandóan változnak. Ma ismét azt mondják, hogy a helyzet kedvezőbb, különösen Kossuth és Berzeviczy tanácskozásai folytán.

A Kossuth-párt részéről ugyanis ma azt híresztelték, hogy a tárgyalások olyan katonai reformok felé haladnak, mely az ellenzékét kelő mértékben kielégítheti s mely alkalmas arra, hogy a parlament összes tényezőit — ez alatt nem kell a pártokat, mint olyanokat, hanem inkább az egyéneket érteni — a békés állapot propagálására bírhatja. A választói reform dolgában folyó tárgyalások részleteiben most a két függetlenségi párt egységes állásfoglalását tartják a legfontosabbnak, mert ezután egységes ajánlatot tehetnek az illetékes faktorok elé.

A képviselőház üléséről tudósításunk itt következik:

Berzeviczy Albert elnök negyed tizenegy órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök több kérvényt mutat be, melyekre Preszly Elemér megteszi a szokássá vált indítványokat. Ezekre névszerinti szavazásokat kérnek és egyben holnapra halasztják.

Ezután megkezdődnek a napirendre tűzött névszerinti szavazások, amelyek az egész ülést kitöltik.

Az edelényi hármás rablógyilkosság.

A főtárgyalás harmadik napja

A tárgyalás mai harmadik napján — amint tudósítónk táviratozza — már megcsappant az érdeklődés. Geöcze elnök reggel 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást, s első tanu gyanánt Kovács Antalt, akit ifj. Regula Ede a rablógyilkosság értelmi szerzőjének mond, szölitotta a bíróság elé.

Kovács tanu elmondja, hogy a gyilkosság előtti napon felkereste őt a műhelyben Regula és elkérte a pálcáját, amit át is adott neki. Regula azután eltávozott és délben 12 órakor visszahozta a pálcát. Azóta nem találkozott vele, csak most a törvényszék előtt.

Az elnök: Ő azt állítja, hogy maga bízatta fel arra, — hogy rabolják ki Czeizleréket.

A tanu: Nem bízattam fel. Erről nem tudok semmit.

— Nagy baráti viszonyban voltak?

— Eleinte igen.

— Regula azt állítja, hogy a gyilkosság előtti pénteken vagy szombaton maga elmondotta neki, hogy Czeizleréktől pénzt kellene szerezni és maga adta meg az eszmet a rablásra.

— Ezt én sohasem tettem, Nekem erre nincs

is szükségem, mert van a takarékbán 310 koronám, ami anyai örökségem. Regulával régen nem beszéltem, azon a héten sem, amikor a gyilkosság történt.

Regulát szembesítették Kovácscsal. Regula kijelenti, hogy amit Kovács mondott, valótlanság. A vádlott és a tanu szemben állanak egymással és szenvedélyes hangon vitatkoznak.

Az elnök: (Regulához) Csodálatos, hogy minden Kovács Antal követet el, és mégis minden jel, ami csak fölfedezhető volt, maga ellen szól.

Regula: Nem tehetek róla, hogy olyan pártfogás alá vette Kovácsot a mestere, mert valamelyik komájána ka rokona.

Kovács tanu: Tanu van rá, hogy odahaza voltam egész éjszaka.

Regula: Te éppen úgy voltál odahaza egész éjszaka, mint én Miskolcon.

Az elnök: Látja, Regula ez az ember szemébe mondja, hogy sohasem beszélt magával a rablásról.

Regula: Nem kényszeríthetem nagyságos elnök ur, hogy vallomást tegyen.

Felmutatják ezután Kovácsnak Regula baltaát, amellyel a gyilkosságot elkövették.

— Ismeri ezt? — kérdi az elnök.

A tanu: Nem ismerem, sohasem láttam.

Maurer szavazóbíró (a tanuhoz): Mindig puha ingben szokott járni?

A tanu: Ünnepepon és majáliskor felveszem a vasárnapi ingemet és ahhoz van egy kemény gallérom.

Az elnök: Hányas számú gallért szokott viselni?

— 36-ost vagy 37-est.

Az elnök: Hol van az a gallér, amit az utóbbi időben hordani szokott? (Felmutatják neki a bűnjelként lefoglalt 36-os számú gallért.

A tanu: Ilyen magas gallért nem is hordhatok.

Szendefy bíró kérdi a tanutól, hogy nem tudja-e, miért járt oly sokat Regula Czeizlerékhez?

A tanu: Jóba volt velük és gyakran is szolgált a korcsmában.

Felmutatják a bűnjelek közül Kovács Antal lefoglalt ruháit. Regula rámutat az egyik kabátra és azt mondja, hogy a másik tettestárs, Zöldi, ebben a kabátban követte el a gyilkosságot. Ő, Regula, három vérfoltot látott ezen a kabáton, de abból odahaza kivágták és befoltozták a vérfoltos részeket.

Az elnök: Mutassa meg azt a helyet, a hol a folt van.

Regula rövid vizsgálódás után megmutatja de amikor a törvényszék meg akar győződni a foltok létezéséről, kiderül, hogy azon a helyen, sőt az egész kabáton foltozásnak semmi nyoma sincs.

Izgalmas szembesítés.

Az elnök (Regulához): Regula, mondja szemébe Raskónak, hogy mit csináltak maguk.

Regula: Igen, te voltál, akivel én őrt állottam, mialatt Zöldi és Kovács bent gyilkoltak.

Raskó: Ez nem igaz!

Kovácsot és Raskót szembesítették Regulával. A vádlott izgatottan vágta szemébe a két tanunak:

— Ti most tagadtok, pedig tönkretettetek engem. Összeszimoltatok ellenem.

A bíróság Raskó megesketését is felfüggesztette egyelőre.

Egy exaltált asszony.

Most Czeisler Ignácné lépett a törvényszék elé, akit a magánvád képviselje jelentett be tanunak. Az asszony szopós gyermekével együtt lépett a terembe.

Az elnök: Mondja meg a sértett fél képviselője, hogy mire nézve akarja a tanut kihallgatni.

Köszegi ügyvéd: Arra nézve, hogy Regula, amikor a gyilkosság után letartóztaták, azt mondta a tanunak: «Szegény Giza arca agyon el van torzulva!»

Lengyel Zoltán: Én nem félek a bizonyítékoktól és az igazságtól, de tiltakoznom kell az ellen, hogy a perrendtartás ellenére oly sok szabálytalanság történjék, mint amilyen most is, amikor a tanu a sértett fél képviselőjétől kap utmutatást nyilvánosan.

Köszegi: Reflektálni szeretnék a védő ur ezen kijelentésére.

Az elnök: Megtiltom, hogy beszéljen. Ön tulságosan igénybe vette eddig is a türelmünket. (Atanuhoz): Mit tud előadni.

A tanu: Én a megölt Czeisler öccsének felesége vagyok.

Az elnök: A törvény értelmében kérdezem nincs-e rossz viszonyban a vádlottal?

A tanu: Hogyne lennék, hiszen ő gyilkos. Én azt tudom, hogy Gagybátorban odajött az üzletbe és azt mondta, hogy Balog Sándortól hallotta, szegény Giza arca mennyire eltorzult a gyilkos fejszecsapásoktól. Uraim, higgyék el, hogy ő gyilkolt! (A tanu a vádlottak padja felé rohant és öklével fenyegette Regulát.) Te gyilkos, te gazember!

Az elnök: Kérem, hallgasson el azonnal, mérsékelje magát.

Lengyel Zoltán: Tekintettel arra, hogy a törvény egyenesen kizárja az eskü alól azt, aki rossz viszonyban van a vádlottal, a jelen esetben pedig a tanu maga állítja azt, kérem az eskü mellőzését.

A bíróság az ügyész ellenindítványára elrendelte Czeislerné megesketését.

A tárgyalást déli tizenkét órakor az elnök felfüggesztette.

*

A mai tárgyaláson az ügyész hivatalosan bejelentette, hogy sem Makay Ödön ügyvédjelölt, sem más ellen hánis tanuzásra való felbujtás miatt eljárás nincs folyamatban.

Érdekes epizód, hogy a törvényszék elnöke «Egy hölgy» aláírással levelet kapott, amelynek írója hajlandó spiritizmus útján Regula elé idézni a meggyilkoltak szellemét és őt beismerő vallomásra bírni.

A horvát bán a királynál. A hivatalos lap mai száma szokatlanul megleghangu kéziratban közli, hogy a király dr. Tomasich Miklós horvát bán lemondását a miniszterelnök előterjesztésére nem fogadta el. Hogy a magyar kormány miért ragaszkodik ennyire a horvát bán személyéhez, azt hivatalos helyről többek közt azzal a felirati javaslattal okolják meg, amelyet a bánellenes horvát-szerb koalíció nemrég a horvát tartománygyűlés elé terjesztett. Ez a felirati javaslat súlyos támadásokat intéz a magyar kormány ellen s azzal vádolja meg, hogy alássa Horvátország érdekeit. A felirat azt kéri a királytól, hogy Fiumét, Dalmáciát és Bosznia-Hercegovinát Horvátországhoz csatolja. A horvát bán ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt.

Az olasz-török háború

Az expedíciós sereg fővezére, Caneva tábornok teljesen lehetetlenné tette, hogy a hadi tudósítók hírt adjanak a tripoliszi és demai eseményekről, a mi jelentés tehát eljut a külföldre, hivatalos forrásból származik és teljesen megbízhatatlan. Magánlevelek állítják, hogy Tripolisz körül véres csata készül. A sivatag szélén lakó arabok, akik eleinte örömmel fogadták az olasz hódítást, most az expedíciós sereg ellen fegyverkeznek és ezrével csődülnek Achat pasa táborába.

A tripoliszi elmenekült török helyőrség parancsnokságát ugyanis ő vette át Munir pasától, akit odahaza Konstantinápolyban nem tartottak arra termetnek s megfosztották a fővezérségtől. Achat pasa Fehti beyt, a párisi katonai attassét vette maga mellé a vezérkari főnök helyett, míg a kyrenaikai török csapatoknak Enver bey, a berlini katonai attasé, az ifju-török lázadás nemzeti hőse a vezérkari főnöke. Hír szerint mind a ketten nagyszabásu haditervet dolgoztak ki az olaszok ellen.

A mi eddig Tripoliszban történt, nem volt egyéb kellemes kirándulásnál az olasz seregekre nézve. Most következik a véres küzdelem, mert a mohamedánok — törökök és arabok — az észak afrikai partvidék minden talp alattnyi földjét utolsó lehetőségükig fogják védelmezni.

Tengeren Törökország nem mérkőzhetik a hatalmas olasz flottával, de szárazföldön a török katonaság veszedelmes ellenfél s ezt megmutatta Benghaziban, ahol patakokban ömlött a vér.

Az olasz jelentések azt állítják, hogy a törökök vesztesége 800 halott s közel még egyszer annyi sebesült volt, míg az olasz expedíciós seregnek csak 100 katonája lett harcképtelenné és 12 tisztje esett el.

Konstantinápoly, október 26. A legutóbbi hírek szerint az olaszok folyton új csapatokat szállítanak partra Benghazijában. A törökök ellenállása tovább tart.

Berlin, október 26. A «Vossische Zeitung»-nak jelentik Konstantinápolyból: Ide az a hír érkezett Banghaziból, hogy ma a partraszállt olaszok háromnegyed részét megölték. Az olasz hadihajók nem tudtak kárt tenni Benghaziban, mert a városban igen nagy távolságban lövöldöznek.

**Öngyilkos
huszárfőhadnagy.****Egy zsenri vége.**

Nagyváradon tegnap délelőtt egy csillogó, sujtásos, igazi magyar karriér ért véget pezsgős dárídó után: egy kis garszonlakásban fejbe lötte magát Dráveczky Sándor huszárfőhadnagy.

Egyetlen jókora ólomgolyóbis ütött parányi rést egy széles koponyán, a löporos lyuk szélére halványan kigyöngyözött a meghasonlott ember agyveleje és a következő pillanatban már élettelen test nehezedett a ruganyos, süppedő karosszékre.

Katonás bátorsággal, hősiességel nyugalmmal halt meg azé let hajótöröttje, higgadtan, nyugodtan, mosollyal az ajkán és egy mélységes titokkal, amelyet hiába kutatnak: miért, hogy eldobta magát az életet egy huszártiszt, a kinek — így látja mindenki — mámoros mulatozásokkal gondtalan elviharzásban mulnak a napjai és a hetek és az évek?

A nagy titok izgatón érdekes, de nincs nyitja s még hátrahagyott írásai is csak még problematikusabbá teszik a huszárfőhadnagy öngyilkosságát.

A pletyka persze vigan megindult a halott felett s a legképtelenebb kombinációkkal igyekeznek magyarázni a végzetes tettet. Vannak

akik érzelmi momentumokban keresik az öngyilkosság indító okát, mások anyagi zavarokat sejtének, de a kombinációk éppoly alaptalanok, mint rosszindulatuk. Igaz, hogy pár év előtt jegyese volt egy nagyváradi urileánynak, a házasság azonban tőle távolálló okokból meghiusult s ebben meg is nyugodott, anyagi viszonyai pedig nem voltak rendezetlenek, vagyons család gyermeke volt s állandóan elérendő pénzzel rendelkezett.

Egyik legvalószínűbb feltevés az, hogy Dráveczky főhadnagy az utóbbi idők rendszertelen életmódjába belefáradt, idegessé lett s egy viharos éjszaka mámorában szánta magát halálra.

Dráveczky Sándor főhadnagy tragikus halála Nagyváradon mindenféle mély megdöbbenést és őszinte részvétet keltett, mert mindenki rokonszenves embernek ismerte. Az egész város erről beszélt tegnap s ideges nyugtalansággal leste a híreket arról, hogy és mint történt az öngyilkosság, — amelynek oka valószínűleg örökre rejtély marad.

SZINHÁZ.**HETI MŰSOR:**

Pénteken: Millió, bohózat.

Szombaton: Hoffmann meséi, operett.

Vasárnap délután: Ezred apja, énekes bohózat.

Vasárnap este: Ártatlan Zsuzsi, operett.

Előszínielőkiállítások: «Bécs bán», színmű. «Köszönő mézesbetűk», bohózat. «Nagyapó», népszínmű.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadójátalja Barabás-u. 7. sz. a Telefon 42.

— **A király állapota.** Bécsből jelentik: Ő felsége állapota állandóan kielégítő. A felség ma is a megszokott korai időben kelt fel. Az éjszaka nyugodt alvással, minden zavarás nélkül telt el. Reggel ő felsége igen friss s a legjobb kedvben volt. A nátha nem oly erős már. A bronchiák egészen szabadok. Egy köhögési inger ebben a stádiumban szükséges következménye a náthának. A felségnek jó étvágya van. Ő felsége ma Konrad bajor herceggel együtt fog ebédelni.

— **A kereskedelmi- és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza,** hogy az eddigi bpesti spanyol kir. tiszteletbeli konzulátusnak valószínűségi konzulátussá való átalakítása elhatározatván ezen konzulátus vezetőjévé: Jaime Romeo de Bagner I. osztályu spanyol kir. főkonzul neveztetett ki.

— **Házbérvallomási izek beadása.** Az 1912 évi házbéradó kivétel alapjául szolgáló házbérvallomási izek beadásának határidejét a m. kir. Pénzügyminister ur 1911. évi november hó 30. állapította meg. Ezen határidő oly figyelemztetés mellett öszlletik a vallomás adásra kötelezettekkel, hogy ezen határidő elmulasztása a kivétel során megállapítandó házbér után 1 százalékos, a vallomás beadására való felhívás kézhezvételétől számított 8 napi határidő elmulasztása pedig további 4 százalékos adópótlék kivételét vonja maga után. A vallomás a városházánál adandó be, földszint 5. sz. a. levő házadónyilvántartó hivatalban.

— **Őszi táncfolyam.** A polgári ifjak táncfolyama e héten megnyilt. Tisztelettel: Schaf János táncfolyam.

— **Szilágyi Böske Szolnokon.** Szolnokról írják: A helybéli „Ujság“ című lap szerkesztőségét ma telefonon felhívta egy valaki, aki arra kerte a szerkesztőség egyik tagját, jöjjön ki az Árok utcába. Az újságíró elment a jelzett utcába, ahol egy karcsú, elegánsan öltözött hölgy fogadta és azt kérte, hogy szándékában van egy nagy kabaré társulatot Szolnokra hozni, csatlájanak neki a lapban reklámot. Az újságíró azt felelte, hogy először meg akarja tudni a társulat tagjainak neveit. Hosszabb habozás után elárulta, vagyis megmagyarázta, hogy ő Szilágyi Dusi híres színésznő, de mert adósságai vannak, hát kénytelen nagyobb városokban kabaréestélyeket rendezni, hogy tudjon fizetni. Ezzel távozott a hírlapíró, mondván, hogy egy óra múlva ismét visszajön. Csakugyan vissza is ment, de magával hozta Pólya Tibor festőművészt, aki a fővárosi művészköröket nagyon jól ismeri. És csakugyan kiderült, hogy a közismert színhásművész Szilágyi Böske, akit Debrecenből több rendbeli azéllhámoskodásért ki is van tiltva. A csendőrség az „Ujság“ szerkesztőségének felhívására el fogta a nőt, azonban egy fővárosi ügyvéd napközben igazolta, mire Nagy Gyula rendőrkapitány felügyelet alatt elengedte.

— **A főherceg szerelmi regénye.** Károly Ferdinánd főherceg házassága alkalmából, mióta az nyilvánosságra került, azt irták, hogy a király beleegyezett a főhercegnek Czuber Bertával kötött házsságába. Most kijelentik, hogy ez a királyi beleegyezés nem történt meg s az a jövőben sem fog bekövetkezni. Erre a királynak ezuttal különös okai vannak. Károly Ferdinánd főherceg éppen úgy, mint annak idején Wölfling Lipót, le fogja tenni rangját, kilép a királyi ház tagjai sorából s mint egyszerű polgár Brg néven fog élni. Az egészen bizonyos, hogy a főherceg már meg is esküdt Czuber Bertával, csak azt nem tudja senki, hogy az esküvőt hol tartották meg.

— **Gyilkos bika.** Székesfehérvárról írják: A városai szomszédos István-szentgyörgyön tegnap délután a falu bikája mekirántott Váli György tehenesnek; fölkapta a szervára, azután földhöz vágta s borzalmasan megtiporta a szerencsétlen embert. Néhány közelben ember csak nehezen mentette ki a dühöngő állat lábai alól a szerencsétlen tehenest, akinck jobb oldalán az összes bordái betörték s a fején is nagyobb sérüléseket szenvedett. Orvosi jelentés szerint életbenmaradásához semmi remény sincs.

— **28 nap a hajóroncon.** Hamburgból jelentik: Az «Amabra» gőzös ma hozta meg a Turtle szigetén zátonyra került és elsüllyedt »Yoruba« tiz megmenekült matrózát. A tengerészek borzalmas dolgokon mentek keresztül. Irtózatos vihar volt, amikor hajójuk elsüllyedt és a vihar négy héten át szakadatlanul annyira erős volt, hogy miatta a hajók nem hallhatták meg a vészjelzéseket. Teljes 28 napot töltöttek a viharban, amikor egy gőzös csónakokat küldött a segítségükre. A vihar azonban ly erős volt, és oly magasra verte a hullámokat, hogy csónakokkal lehetetlen volt megközelíteni a roncsot és megmenteni a rajta szorongókat. A gőzös eredménytelenül távozott, de Sierra Leonában leadta a szerencsétlenségről a hírt, mire az «Amabra» gőzös azonnal mentésre sietett. A vihar időközben megcsöndesedett és a tiz matrózt nagyobb veszedelem nélkül vihették a roncsról a gőzös fedélzetére.

— **A Hajnal-Mulató megnyitása.** A fényesen átalakított Hajnal-Mulató szombaton este nagy ünnepséggel megnyílik. Hajnal Gyula igazgató-tulajdonos kiváló művész-gárdát szerződött, mely elsőrangú és Debreczenben még eddig nem ismert műsorral kezdi meg a téli orfeumszezont.

— **Szerencsétlenség tolatás közben.** Ma délelőtt a vasuti pályaudvaron tolatás közben szerencsétlenség történt. Velicskánics József kocsi-toló jobbkarja az ütközők közé került, amelyek aztán egészen összeroncsolták. A mentők szállították be a kórházba.

Dr GERÉB JOGI SZEMINÁRIUMA

Kolozsvár, Farkas-u. 5. szám.

(A régi színház mellett.)

Kiváló sikerrel készít elő jog- és államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra — ügyvédi és bírói-vizsgákra igen jutányos díjazás ért. Három hónap alatt doktorátushoz juttat. — A Székely-féle javaslat küszöbén vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve.

Szintelen riportok.

A katedrőről.

Fizika óra volt a debreczeni kollégium 7-ik osztályában. A professzor hévvel magyarázta:

A magdeburgi féltékék annyira összetartanak, hogy két ökör se tudja széjjelhuzni.

Az egyik diák kétkedően csóvalta a fejét.

— Azt hiszi, lehetetlen? — szólta rá a tanár — hát jöjjön amiciz, próbáljuk meg.

A jómódu agár.

A debreczeni civis önértetéről már sok kedves históriát jegyeztek föl. Ez is azok közül való:

Egy debreczeni civisnek nagyon megtetszett az agarász-telepen egy remek faj-agár.

— Hogy ez? — vetette oda a kérdést a tenyésztőnek.

— Nagyon drága állat lenne ez magának. Ötszáz pengő az ára.

A civis a hetuke, fitymáló beszédre csak bengult a tárcájába és dörmögve kivágott ötszáz forintot. És elvitte haza az agarat.

Az agár jól meghizott nála. Egy alkalommal arra járt néhány úri ember, akiknek feltűnt a szép állat. Elkezdtek évödni a civissel:

— Hallja-e gazduram! Nagyon elhizott ez az agár. Nem tud ez már többé nyulat fogni.

A civis büszkén vágta oda csak úgy foghegyről:

— Hásze' nincs is az arra rászorulva.

TÁVIRATOK.

Incsang tábornokot meggyilkolták.

New-York, október 26. A Newyork Herald Pekingből táviratot kapott, hogy a forradalmi sereg fővezérét, Incsang tábornokot, saját vezérkarának egyik tisztje, agyonlőtte. A hír még aincs megerősítve, de minden valószínűség szerint igaz, mert a lázadás színhelyéről jelentették a pekingi hadügyminiszternek.

Rémhírek a cárról.

Páris, október 26. Ide ma reggel Pétervárról ismeretlen aláírással a következő távirat érkezett:

Bizonyos Csarakov rálőtt a cárra, mikor automobilon ment a cárnéval. A golyók találták a cárt és a soffort. Mind a ketten meg-

sebesültek. A cárné elájult. Pétervárott nagy zavargások vannak. A tüntetők összeütözköztek a rendőrséggel. Részleteket nem lehet tudni.

Hivatalos részről nyomban tudakozódtak Pétervárott s onnan az a jelentés jött, hogy az egész hazugság.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

— Déli zárlat. —

Október 26.

Az árak 50 kilogramonként

buza okt. 11 83—

buza ápr. 12 03—12 05.

rozs okt. 10 67—10 63

zab május.

zab okt. 9 39—

Tengeri szept. 1911

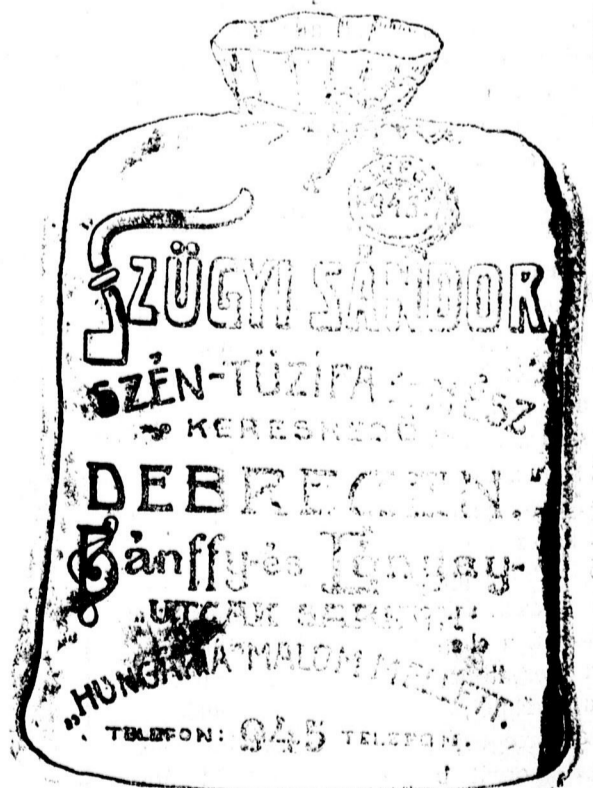
Tengeri máj. 1912. 8 62—8 59

Értéktözsde. Magyar hitelrészvény 835 50
Osztrák hitelrészvény 639 75.

Szerkesztői üzenet.

Nagybajomi olvasóinknak. Többen érdeklődtek nagybajomi elvtársaink közül az iránt, hogy Cseh Károly volt nagybajomi tanító, aki jelenleg Debreczenben lakik, beteg-e még? Meg nyugtathatjuk az érdeklődőket, jelentvén, hogy a tanítók nesztora, akiről igazán el lehet mondani, hogy érdemekben öszült meg, aki több mint negyven évi hosszú, hű szolgálat után lépett nyugalmába s aki a függetlenségi eszme lelkes apostola volt mindig, betegségéből felépült; ismét találkozunk vele Debreczen utcán. Állandó jó kedélye is megvolna, de ezt most megzavarta egyetlen testvérenek, özv. Bagi Lászlónának halála. A mindenkitől tisztelt matróna temetése ma, pénteken délután három óra-
kor lesz a Bethlen-u. 56. sz. gyászszáztól.

o Főmunkatárs o
VOITH GYÖRGY.

Mindenki a Borolin-t használja, mert az a legjobb, leggyorsabban gyógyító, legkíméletesebb fájdalom- és gyulladásgátló szer. Mindenki a Borolin-t használja, mert az a legjobb, leggyorsabban gyógyító, legkíméletesebb fájdalom- és gyulladásgátló szer.

Dr. BOROVSKY-féle

BOROLIN

gőmrökös, izom- és idegfájdalmak, köszvény, csúsz-, ischias-, derék-, láb- szaggatások, hátsérülések és égési sebek megszüntetésére. Két óra múlva hat. Kapható mindenütt.

1.20, 2.- és 2.50 koronás üvegekben. Előnyök: Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület, Fő-utca 10. szám.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Képviselet: **Boros Artur** a. k. gépészmérnök, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Jácherkes és helyhez kötött tehetett és szabadalmazott túlhevített gőzzel működő lokomobilok

WOLF eredeti szerkezete 10 - 800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggyorsabban fejlődő, legkíméletesebb és legmegbízhatóbb üzemgépe.

Jól jár, ha

védelemmel veszi, hogy újabb utazásod a valódi

Palma-kaucsuk-cipősarok

mindenütt ismeretes, jellegzetes dobozait. Az utazott dobozokban természetesen csak a legkíméletesebb gumik vannak, jól teszi tehát, ha károsodást megelőzendő, a valódi Palma-kaucsuk-cipősarok minden dobozban kapható.

védjegyére ügyel!

Eltünteti a szeplőt, májfoltot, arcbőrráncosodást, bármiféle kiütéseket és hajhullást okozó gombásodást a

CSORBA-féle ORGONA-CRÉM ára 1 kor.
 ORGONA-POUDER „ 1 kor.
 ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.
 ORGONA-HAJVIZ „ 1-20 kor.
 ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények ártalmatlan anyagokat nem tartalmaznak. Kapható minden gyógytárban és az egyedüli készítőnél CSORBA JANOS gyógytárban KECSKEMÉTEN.

AKI MÉS NEM KAPTA MEG AZ

50 -ik Időnyertőitőket, kérje annak bérmentes beküldését.

KUNZ ÁRUHÁZ

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 28. szám.

Royal amerikai írógép

olcsó és jól

Kövács A. és Tsa cég

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 28. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 63.

Alkalmi a legújabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalók, löhercséplők, tisztító-rostok, konkolyozók, kaszalógépek, marokrakó- és kővájtó-aratógépek, szénagyilítók, szén- és szalmaajtók, bórónák, sorvetőgépek, Planot Jr. kapuk, kukorica-morzsolók, szecskavágók, repavágók, dörzslők, őrlőmalmok, egytemes szécikék, 2- és 3-vasú erők és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Képviselet és raktár:
Laczka László urnál Debreczen.

TANTAL-LÁMPA.

A legjobb fémszálas izzólámpa. Árammegtakarítás kb. 60%.

Fehér fényvel ég. Rázhódásoknak ellenáll. Égési óráinak száma meghaladja bármely izzólámpáét.

Minden helyzetben, tehát fölfelé állóan, ferdén, oldal egyfermán, kifogástalanul ég. Olcsóbb a többi fémszálas izzólámpánál. Nagyobb rendeléseknél magas engedmény.

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., mindegy további szög 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

Csinos, szőke fiatalember, fiatal fess özvegygel ösmerettséget kötne, érdek kizárva. Levelet kér a kiadóba „Csalódott” jellegre Diskréció mindkét részről.

Vegyesek.

Csizmadiamesterrel csizmaszárba való papirost kiló és mázsáknint olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papirtüzetében Piacz-utca 12.

Meteor Villamos színház

Booskai-tér 10.

Legkellemesebb szórakozó hely.
Debrecen város közönségének
Szombat: 2 előadás. Este 7-9 óráig.
9-11
Vasárnap és ünnepnapokon: 3 előadás:
d. u. 5-7-ig, 7-9-ig és 9-11 óráig
Hétköznap: 1 előadás pont 9 ó. kezdődik

Rendkívül finom

Hímző monogrammok

Éppen olyan szépek és tartósak, mint a kézzel hímzett monogrammok.

tuczonként 1 kor.

Kapható:

Zavatzky Leó urnál Piacz-u. 16.

Prágai és debreczeni sonkák

mindenfélé

hideg felvágottak

továbbá elsőrangú virstli félek, a Móricz-féle finom hentesáru üzletében kaphatók

Simonffy-utca 2.

VÁRAY fűszerüzlet mellett.

Eladó téglá !!

Hogy a beállott nagy keresletnek megfelelhessünk, téglagyárunk üzemképességét lényegesen emeltük és ma már abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy kitűnő, préselt

mészhomokok téglát

minden mennyiségben szállíthatunk mérsékelt árak mellett. Kívánatai árajánlattal bármikor készséggel szolgálunk.

„Bóni” gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyirbátor.

Kérje a 727. telefon számot

Ártatlan ZSUZSI operett

gramofon lemezeit

Molnár Testvéreknel

Gramofon, varrógép, kerékpár nagy raktára és javító műhely.

Villamfelszerelési raktára.

Volframm égők 2 kor.

Arroba Wine Compagne

WIEN.

Közvetlen behozatal!

Elsőrangú beszerzési forrás!

Ajánlja garancia mellett nagyon finom, ő, raktározott, spanyol és portugáli tiszta és valódi borát, különösen pedig

Gyógy- és Csemegeborait

MALAGA, MADEIRA, SHERRY, PORT, MARSALA
LACRIMAE-CHRISTI, WERMOUTH ÉS COGNAC-JAIT.

Eladás literes és félliteres üvegekben eredeti áron.

Poharanként kapható Debreczenben, Ifj. Weichinger Károly Hungária kávéházában

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajegygyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

Nincs többé fejfájás, reuma, csúz, köszvény, isiász, kolera és más ragályos fertőzés,

Mert van „BOROLIN”

Borolincukorka, Borolinsó és Borolinszappan. A Dr. Borovszky-féle BOROLINOK az ára kimerítő használati utasítással üvegenként 50 fill., a Borolincukorkának 40 fillér, a Borolin sónak 2 kor., a Borolin háziszappanak darabonként 30 fill. és a pipereszappannak 80 fillér.

Kapható városunkban a következő cégeknel: BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ, gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS kereskedő uraknál, Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerészárban. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.